

ECUMENICAL PATRIARCHATE • ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ • PATRIARCAT CECUMÉNIQUE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΝΑΔΑ
GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF CANADA • L'ARCHIDIOCÈSE GREC ORTHODOXE DU CANADA
1 Patriarch Bartholomew Way (86 Overlea Blvd.) Toronto, Ontario, Canada M4H 1C6
Tel: 416-429-5757 • Fax: 416-429-4588 • E-mail: office@goarchdiocese.ca • URL: www.goarchdiocese.ca

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

Θεοφιλεστάτους Επισκόπους,
Ευλαβεστάτους Ιερατικώς Προϊσταμένους
Αξιότιμους Προέδρους και Εντιμότατα Μέλη των Διοικ. Συμβουλίων
Φιλοπτώχους Αδελφότητες, Διδασκάλους, Διδασκάλισσες,
Μαθητές και Μαθήτριες, Νεολαία των Κοινοτήτων
Και άπαν το ευλαβές πλήρωμα της Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Καναδά

Τα Ελληνικά Γράμματα

Αρχιεπισκόπου Καναδά Σωτηρίου

Κάθε χρόνο ο Ελληνισμός, σ' οποιοδήποτε μέρος της γης κι αν βρίσκεται, γιορτάζει στα τέλη Ιανουαρίου την «Εβδομάδα Ελληνικών Γραμμάτων». Και το κάνει αυτό, γιατί η Ορθόδοξη Εκκλησία μας τιμά στις 30 Ιανουαρίου τους αγίους Τρεις Ιεράρχες, τον Μέγα Βασίλειο, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη Χρυσόστομο. Τρεις οικουμενικούς διδασκάλους, «φωστήρες της τρισηλίου θεότητας», γίγαντες της ανθρώπινης σοφίας και της γνώσεως του Θεού.

Δίκαια ο νεώτερος Ελληνισμός συνέδεσε το όνομα των Τριών Ιεραρχών με την ελληνική παιδεία. Δίκαια θεώρησε τους τρεις αυτούς Πατέρες της Εκκλησίας σαν προστάτες των Ελληνικών Γραμμάτων. Δεν υπήρξαν μόνο σοφοί θεολόγοι και εκκλησιαστικοί συγγραφείς και ρήτορες περιωπής, αλλά ήσαν συγχρόνως και βαθείς μελετητές της ανθρώπινης σοφίας. Γνώστες της Ελληνικής φιλοσοφίας. Χειριστές άφθαστοι της ελληνικής γλώσσης. Ποιητές, φιλόσοφοι, επιστήμονες. Με το πλήθος των βιβλίων και ομιλιών που άφησαν πίσω τους - κληρονομιά πολύτιμη στις μεταγενέστερες γενιές- έγιναν πρόδρομοι του πρώτου ελληνικού πανεπιστημίου, της περίφημης Σχολής της Μαγναύρας, που άνθισε αργότερα στην Κωνσταντινούπολη ιδιαίτερα στα χρόνια του ιερού Φωτίου. Έδεσαν σε μια θαυμάσια ενότητα την αρχαία ελληνική παιδεία με τη ζωντανή χριστιανική πίστη. Αξιολογώντας τον ιδεολογικό πλούτο του αρχαίου ελληνικού πνεύματος, δίδαξαν στους χριστιανούς πώς να ωφελούνται από την υγιή ανθρώπινη σοφία. Η παιδαγωγική μελέτη που έγραψε ο Μ. Βασίλειος για τους νέους της εποχής του «Όπως αν εξ ελληνικών ωφελοίντο λόγων», είναι δείγμα αυτής της ελληνοχριστιανικής πνευματικής ακμής.

Όπως για τους αρχαίους Έλληνες η πραγματική παιδεία είναι στην ουσία αρετή, έτσι και για τους Τρεις Ιεράρχες. Την ίδια γραμμή κρατάει, αιώνες τώρα, και

όλος ο Ελληνισμός που με την ελληνική παιδεία πασχίζει να μεταδώσει στα παιδιά του, όχι μόνο μόρφωση του μυαλού, αλλά και ανώτερες ηθικές ιδέες, βασικά δε πίστη στον Θεό και στις πνευματικές αξίες.

Ο αρχαίος ελληνικός κόσμος διακήρυττε, ότι «πάσα επιστήμη χωριζομένη αρετής, πανουργία φαίνεται». Δηλαδή, εκπαίδευση που δεν γνωρίζει πνευματικές αξίες, γίνεται πανουργία και καταλήγει καταστρεπτικό όπλο στα χέρια εκείνων «που δεν φοβούνται Θεό», καθώς λέει και ο λαός μας.

Ο λόγος του Θεού στην Καινή Διαθήκη, με τις προτροπές του Αποστόλου Παύλου, θεωρεί αναγκαία την εκπαίδευση των παιδιών κατά Θεόν, «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», για να γίνουν προσωπικότητες ολοκληρωμένες και όχι «μορφωμένα» τέρατα.

Το πρότυπο του πραγματικά μορφωμένου ανθρώπου που έδωσαν οι Τρεις Ιεράρχες είναι ο άνθρωπος που έχει αρμονικά συνταιριάξει την προγονική σοφία των Ελλήνων με την καλλιέργεια της χριστιανικής πίστης. Ένα ιδεώδες ελληνικό και χριστιανικό. Μια ενότητα των πιο όμορφων στοιχείων που μπήκαν ποτέ στη ζωή της ανθρώπινης κοινωνίας.

Πάνω στις δυο αυτές γραμμές χάραξε την πορεία του το ελληνικό μας έθνος όσον αφορά την ελληνική παιδεία. Και δεν εκτροχιάσθηκε. Όσοι έγιναν σωστοί δάσκαλοι του Γένους πότισαν τις γενιές των παιδιών μας με τη γνήσια προγονική σοφία και με τη χριστιανική διδασκαλία. Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας πάντοτε θεώρησε σαν ένα από τα βασικά έργα της την εκπαίδευση των νέων πάνω σ'αυτές τις γραμμές.

Την ίδια ευθύνη και αποστολή νιώθει η Εκκλησία μας και σήμερα, ιδιαίτερα τώρα, που σε ολόκληρους λαούς γκρεμίζονται ή υπονομεύονται οι πνευματικές αξίες, είτε από νέους τρόπους υλιστικής ζωής στις καταναλωτικές κοινωνίες, είτε από νέες ιδεολογικές ουτοπιστικές κατευθύνσεις.

Εφέτος δυστυχώς, οι γιορτές των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων είναι περιορισμένες. Παρά ταύτα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας, γονείς, δάσκαλοι, κληρικοί, κοινοτάρχες, σύλλογοι, επιστήμονες, επιχειρηματίες, το χρέος που έχουμε να συνεχίσουμε την πορεία του Έθνους μας κρατώντας την Παιδεία μας στις πατρογονικές ελληνικές και χριστιανικές γραμμές.

Με πατρική αγάπη και θερμές ευχές

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ο ΚΑΝΑΔΑ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

ΚΣ/γκ

Σημείωση: Να διαβασθεί στις εκκλησίες την Κυριακή 30 Ιανουαρίου 2022

ECUMENICAL PATRIARCHATE • ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ • PATRIARCAT ECUMÉNIQUE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΝΑΔΑ
GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF CANADA • L'ARCHIDIOCÈSE GREC ORTHODOXE DU CANADA
1 Patriarch Bartholomew Way (86 Overlea Blvd.) Toronto, Ontario, Canada M4H 1C6
Tel: 416-429-5757 • Fax: 416-429-4588 • E-mail: office@goarchdiocese.ca • URL: www.goarchdiocese.ca

JANUARY 2022

**Their Graces,
Reverend Fathers, Honourable Presidents and
Esteemed Members of the Boards of Directors,
Members of the Philotochos Societies,
Teachers, Students, Youth of the Communities and to the
Entire Plenitude of the Greek Orthodox Archdiocese Canada**

Greek Letters

Archbishop Sotirios of Canada

Every year at the end of January, Hellenism celebrates the “Week of Greek Letters” throughout the world. And it does so because the Orthodox Church commemorates on January 30th the group of saints known as Three Hierarchs: Basil the Great, Gregory the Theologian and John Chrysostom. The Three Hierarchs are ecumenical teachers, “luminaries of the tri-solar Godhead,” titans of both human wisdom and the knowledge of God.

Modern Hellenism justly connected the Feast of the Three Hierarchs with Greek education. These three Fathers of the Church were fittingly recognized as the patrons of Greek Letters. Not only were they wise theologians, authors of important Church texts and recognized orators, but they were also profound scholars of human wisdom, experts in Greek philosophy and unmatched masters of the Greek language. They were poets, philosophers and scientists. With the multitude of texts and homilies they left behind – a valuable legacy to later generations – they became the forerunners of the first Greek university, the famous School of Magnaura, which later flourished in Constantinople, especially during the years of Saint Photios the Great. The Three Hierarchs brilliantly married ancient Greek learning with the living faith in Christ. On the basis of a diligent appraisal of the conceptual wealth of the ancient Greek spirit, they taught Christians how to seize the benefits of the more useful aspects of human wisdom. The pedagogical directives given by Saint Basil to the youth of his time in the “Address to Young Men on the Right Use of Greek literature” is an example of the achievement of the Greek-Christian synthesis.

Real education was essentially a virtue for the Three Hierarchs, just like it was for ancient Greeks. The same outlook has been held, for centuries now, throughout all of Hellenism. With Greek Letters, we strive not only to educate the mind, but also to transmit to our children higher ethical ideals premised on faith in God and spiritual values.

The ancient Greek world proclaimed that “every form of knowledge when sundered from virtue is plain roguery”. That is, education that does not acknowledge spiritual values is deceitful and can become a harmful instrument in the hands of those “who do not fear God,” as the people say.

The word of God in the New Testament, as the Apostle Paul expounds, requires us to educate children according to God, “in the training and admonition of the Lord,” in order to help them develop well-rounded personalities and not become “erudite” monsters.

The model of the truly educated person which was put forth by the Three Hierarchs is the person who harmoniously combines the ancestral wisdom of the Greeks with the cultivation of the Christian faith, resulting in an ideal Greek and Christian, uniting the most beautiful elements that have ever passed through life and society.

On the basis of these two pillars, our Greek nation charted its course in terms of Greek education. And it has not been derailed. Those who became righteous teachers of the Nation nurtured generations of our children with genuine ancestral wisdom and Christian teachings. Our Orthodox Church has always considered as one of its main tasks the education of young persons along this path.

The same responsibility and mission continue to be shouldered by our Church today, especially now, when spiritual values in many societies are being dismantled or undermined, either by new materialistic ways of life in consumer societies, or by new ideological utopian tendencies.

Unfortunately, this year’s celebrations in honour of the Three Hierarchs and Greek Letters are limited. Parents, teachers, clergymen, community leaders, associations, scientists, businesspersons, all of us must nevertheless recognize our ongoing obligation to continue the course of our Nation by ensuring that our educational endeavours in all ways conform to the ancestral Greek and Christian traditions.

With fatherly love and blessings,

ARCHBISHOP SOTIRIOS
GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF CANADA

Note: This Encyclical is to be read to the faithful on Sunday, January 30, 2022

CS:ag